

Home>Recht und Rechtsprechung>Recht der Mitgliedstaaten

Nationell lagstiftning

Spanien

På den här sidan finns information om det spanska rättssystemet och en översikt över den spanska rättsordningen.

De spanska rättskällorna

Den spanska rättens källor framgår av artikel 1 i civillagen (*Código Civil*):

Den spanska rättens källor är lag, sedvänja och allmänna rättsprinciper.

Bestämmelser som strider mot andra överordnade bestämmelser saknar giltighet.

Sedvänja tillämpas bara om inget annat föreskrivs i tillämplig lag och bara om den inte strider mot moral och allmän ordning och den är bevisad.

Rättspraxis som inte enbart handlar om tolkning av viljeförklaringar betraktas som sedvänja.

Allmänna rättsprinciper tillämpas om inget annat följer av lag eller sedvänja, med förbehåll för att de kan ge kunskaper om rättsordningen.

Rättsregler i internationella fördrag är inte direkt tillämpliga i Spanien förrän de har införlivats i den spanska rättsordningen genom att ha offentliggjorts i sin helhet i Spaniens officiella kungörelseorgan (*Boletín Oficial del Estado*).

Rättsordningen kompletteras av den rättspraxis som Högsta domstolen (*Tribunal Supremo*) skapar då den tolkar och tillämpar lag, sedvänja och allmänna rättsprinciper.

Spaniens domar och domstolar, som endast är underställda konstitutionen och rättsstatsprincipen, är skyldiga att avgöra alla mål som de prövar med tillämpning av det etablerade systemet med rättskällor.

Olika typer av rättsinstrument

Konstitutionen: Spanska statens högsta rättsordning, som alla myndigheter och medborgare är underställda. Bestämmelser och handlingar som strider mot konstitutionen saknar rättsverkan. Konstitutionen innehåller två klart åtskiljbara delar: a) den rättsliga doktrinen och b) den organiska lagen.

Internationella fördrag: Skriftliga överenskommelser mellan vissa internationella rättssubjekt som är bundna av dem. De kan bestå av ett eller flera sammanhängande rättsliga dokument och benämnas på olika sätt. Så snart de har undertecknats och offentliggjorts i Spanien blir internationella fördrag en del av den spanska rättsordningen.

Stadgar om autonomi: Spanska grundläggande institutionella regler för enskilda autonoma regioner. De är reglerade i 1978 års spanska konstitution och antas genom organisk lag (*Ley Orgánica*). Dessa stadgar ska alltid innehålla regionens namn, dess geografiska avgränsning, de autonoma institutionernas namn, organisation och säte och de befogenheter som tilldelats regionen. Stadgar om autonomi är inte ett uttryck för suveränitet eller en *konstitution* eftersom stadgarna inte följer av en ursprunglig konstituerande befogenhet (som de områden som senare blev autonoma regioner inte hade). Förekomsten av autonoma regioner beror i stället på att de har erkänts som sådana av staten. Principen om den spanska statens enhet går dock alltid före principen om autonomi.

Lagar: Spanien har olika typer av lagar.

Organiska lagar: Lagar som innehåller bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter, genom vilka stadgar om autonomi antas samt lagar som reglerar det allmänna valsystemet och andra områden som föreskrivs i konstitutionen.

Ordinära lagar: Lagar som reglerar sådana områden som inte regleras i organiska lagar.

Lagstiftningsdekret: Dessa innebär att parlamentet (*Cortes Generales*) delegerar makt till regeringen att anta bestämmelser som har ställning som lag inom vissa områden.

Lagdekret: Tillfälliga föreskrifter som antas av regeringen i brådskande fall då särskilda omständigheter råder. De får inte innehålla bestämmelser om statens centrala institutioner, om sådana rättigheter, skyldigheter och friheter för medborgarna som regleras i avdelning 1 i konstitutionen, om de autonoma regionerna eller om den allmänna rösträtten. Lagdekret ska läggas fram för deputeradekammaren (*Congreso de los Diputados*) för debatt och omröstning inom 30 dagar från att de utfärdades.

Förordningar: Rättslig bestämmelse av generell karaktär som antas av regeringen. I normhierarkin är förordningarna närmast underordnade lagarna och vanligtvis innehåller de tillämpningsföreskrifter för lagar.

Sedvänja: Sedvänjor definieras som "en uppsättning normer som uppkommit till följd av en mer eller mindre oavbruten upprepning av enhetliga handlingar". För att sedvänjor ska anses avspeglar en kollektiv spontan vilja bör de vara allmänna, beständiga, enhetliga och varaktiga.

Allmänna rättsprinciper: Allmänna normativa principer som utan att ha integrerats i rättsordningen genom formella förfaranden anses utgöra en del av densamma, eftersom de ligger till grund för andra särskilda normativa principer eller på ett abstrakt sätt avspeglar innehållet i en grupp sådana. Deras funktion är att fylla luckor i lagen och att möjliggöra tolkning av rättsliga bestämmelser.

Rättspraxis: Rättspraxis uppstår då en bestämmelse tolkas på samma sätt i två olika domar från Högsta domstolen (*Tribunal Supremo*) eller – i vissa ärenden där behörigheten ligger hos de autonoma regionerna – från överdomstolen (*Tribunal Superior de Justicia*) i den berörda regionen. Om en domstol inte följer den rättspraxis som har lagts fast av Högsta domstolen innebär det inte att domen automatiskt blir ogiltig, men att den kan överklagas. Både Högsta domstolen och överdomstolen i en viss autonom region får emellertid i motiverade fall när som helst avvika från sin fasta rättspraxis och skapa ny rättspraxis.

Rättsreglernas hierarki

I artikel 1.2 i den spanska civillagen föreskrivs att "bestämmelser som strider mot andra överordnade bestämmelser är ogiltiga". Det innebär att det måste finnas en normhierarki, och den spanska konstitutionen reglerar det inbördes förhållandet mellan olika normer och deras hierarki och behörighet.

Enligt konstitutionen ser den spanska normhierarkin ut på följande vis:

Konstitutionen.

Internationella fördrag.

Lagar, i strikt bemärkelse: organiska lagar, ordinära lagar och författningar med ställning som lag (bland annat kungliga lagdekret och kungliga lagstiftningsdekret). Det finns inte någon hierarki mellan dessa utan de kännetecknas snarare av distinkta förfaranden och tillämpningsområden.

Författningar som har antagits av de verkställande organen, vilka har en egen inbördes hierarki beroende på vilket organ som har utfärdat dem (kungligt dekret, ministerförfordning osv.).

Utöver detta fastställs en behörighetsprincip beträffande de författningar som de autonoma regionernas lagstiftande församlingar har antagit (regionala regeringsdekret, regionala regeringsbeslut osv.).

Domare och domstolar ska inte tillämpa förordningar eller andra bestämmelser som strider mot konstitutionen, lagstiftningen eller normhierarkiprincipen.

Institutionell ram

Institutioner ansvariga för antagandet av rättsregler

De institutionella ramarna i Spanien bygger på maktodelningsprincipen. Den lagstiftande makten ligger hos parlamentet och de autonoma regionernas lagstiftande församlingar.

Den verkställande makten ligger hos regeringen. Den innefattar befogenhet att utfärda förordningar. I vissa fall kan parlamentet dessutom delegera befogenheten att stifta lagar till regeringen.

Lokala myndigheter har inga befogenheter att stifta lagar, men väl att utfärda föreskrifter.

Initiativ till nya lagar tas av regeringen, parlamentets första och andra kammare, de autonoma regionernas lagstiftande församlingar och allmänheten.

Beslutsprocess

Internationella fördrag: Internationella fördrag kan godkännas på tre olika sätt beroende på vilket område de reglerar.

Fördrag genom vilka en internationell organisation eller institution ges rätt att utöva befogenheter som regleras i konstitutionen ska godkännas genom organisk lag.

Regeringen får, efter att ha inhämtat parlamentets godkännande, på statens vägnar underteckna följande typer av rättsligt bindande fördrag eller avtal: politiska fördrag, militära fördrag, fördrag och avtal som påverkar statens territoriella integritet eller de grundläggande rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i avdelning 1, fördrag och avtal som innebär ekonomiska förpliktelser för skattemyndigheterna, fördrag och avtal genom vilka en lag ändras eller upphävs eller som kräver lagstiftningsåtgärder för att kunna verkställas.

För övriga områden räcker det att omgående informera parlamentets första och andra kammare om att fördraget har ingåtts.

Så snart de har undertecknats och offentliggjorts i Spanien blir internationella fördrag en del av den spanska rättsordningen. Bestämmelser i sådana fördrag får bara upphävas eller ändras på det sätt som föreskrivs i fördragen eller i enlighet med den internationella rättens allmänna regler. För att upphäva internationella fördrag och avtal tillämpas samma förfarande som för att godkänna dem.

Lagar:

Ett lagförslag måste först godkännas av ministerrådet (*Consejo de Ministros*). Ministerrådet lägger sedan fram förslaget för parlamentets andra kammare tillsammans med lagmotiven och de förarbeten som behövs för att parlamentet ska kunna ta ställning till förslaget.

I de autonoma regionerna antas lagförslag av respektive autonom regions ministerråd och överlämnas, på samma villkor, till den berörda autonoma regionens lagstiftande församling.

När ett förslag till organisk eller ordinär lag har antagits av parlamentets andra kammare (deputeradekammaren), underrättar dess talman omgående första kammarens talman, som lägger fram förslaget i första kammaren (senaten) för behandling. Senaten får inom två månader från att den fått tillgång till förslaget lägga in sitt veto eller föreslå ändringar av förslaget. Beslut om veto måste fattas med absolut majoritet.

Förslaget får inte läggas fram för Konungen för hans stadfästande om inte den ursprungliga lydelsen vid veto har ratificerats av deputeradekammaren med absolut majoritet, eller med enkel majoritet om två månader har gått sedan förslaget lades fram, eller deputeradekammaren har yttrat sig beträffande ändringarna och antagit eller förkastat dem med enkel majoritet. Den frist på två månader som senaten har för att lägga in sitt veto eller ändra förslaget minskas till tjugio dagar om regeringen eller deputeradekammaren har förklarat att förslaget är av brådskande karaktär.

Konungen ska inom femton dagar stadfästa lagar som har antagits av parlamentet och besluta att de omedelbart ska offentliggöras.

Organiska lagar: För att anta, ändra eller upphäva en organisk lag krävs absolut majoritet i deputeradekammaren vid en slutomröstning om hela förslaget.

Förordningar: Förordningar utfärdas enligt följande:

Processen inleds med att det behöriga beslutsfattande organet utarbetar ett förslag. Till förslaget fogas en redogörelse över varför förordningen behövs eller är lämplig, samt en ekonomisk redogörelse med en uppskattning av vilka kostnader som förordningen medför.

Utöver ovannämnda redogörelser bör man under arbetsprocessens gång inhämta yttranden och obligatoriska förhandsgodkännanden och de undersökningar och remissyttranden som befinns lämpliga för att säkerställa att förordningen är lämplig och lagenlig. Under alla förhållanden måste förordningar åtföljas av en beskrivning av de könsrelaterade konsekvenserna av de åtgärder som föreskrivs i dem.

Om förordningen berör allmänhetens legitima rättigheter och intressen får allmänheten ges möjlighet att yttra sig inom rimlig tid. De ska dock alltid ha minst 15 dagar på sig. Om det är motiverat med hänsyn till förordningens karaktär, ska allmänheten informeras om förordningen under nämnda period.

Under alla förhållanden ska förslag till förordningar tillkännages av departementets generalsekretariat (*Secretaría General Técnica*), och statsrådet (*Consejo de Estado*) ska yttra sig över förslaget i de fall som föreskrivs i lag.

Yttrande måste inhämtas från myndigheterna om förordningen kan påverka fördelningen av befogenheter mellan staten och de autonoma regionerna.

För att förordningar som har antagits av regeringen ska träda i kraft måste de offentliggöras i sin helhet i Spaniens officiella kungörelseorgan (*Boletín Oficial del Estado*).

Rättsdatabaser

Spaniens officiella kungörelseorgan har en [databas](#) som innehåller all lagstiftning som har publicerats sedan 1960.

Är tillgången till rättsdatabaserna kostnadsfri?

Tillgången till denna databas är kostnadsfri.

Kort beskrivning av innehållet

På Spaniens officiella kungörelseorgans webbplats kan man söka i de kungörelser som har publicerats sedan 1960.

Webbplatsen har en sökmotor för lagstiftning och kungörelser samt databaser över konstitutionell rättspraxis sedan 1980, och rapporter och yttranden från statens juridiska ombud (*Abogacía del Estado*) (från 1997 och framåt) och statsrådet (*Consejo de Estado*). Den innehåller även **omarbetade versioner** med de viktigaste ändringarna av lagstiftningen. Slutligen tillhandahålls även tjänster i form av bevakning av ny lagstiftning och publicerade meddelanden samt förfrågningar om information och dokumentation.

Länkar

[Databas över spansk lagstiftning](#)

Senaste uppdatering: 17/01/2024

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.